

● Hüseyin Akkaya

Bir Kitabın Hikâyesi

Şiirle Tanış Olmak

Şiirle henüz çocuk denilebilecek yaşlarda tanıştım. Bir demiryolcu olan babam uzun tren seferlerinden eve döndüğünde zarûrî işleri yaptıktan sonra akşamları minderine oturur, kendisine has bir ezgi ile Emrah'tan, Sümmânî'den, Ruhsâtî'den şiirler okurdu. Türkü formunda okunan bu şiirleri büyük bir zevkle dinlerdim. Çocuk rûhunda kendilerine yer bulan nağmeler kolay kolay silinmez. Bu sebeple o şiirlere konu olan muhayyel dünyanın pek çok un-suru mısra mısra zihnime nakş oldu âdeti.

Orta öğrenim döneminde manzum sözlere olan yakınlıktan dolayı Türkçe ve edebiyat kitaplarındaki örnek şiirlerden pek çoğu kendiliğinden gönlüme ve hafızama yerleşti. Belki de şiirle büyümenin sonucu olarak çocukluktan gençliğe adım attığım vakitlerden itibaren hayatı ve eşyayı şiirle kavramaya çalıştım. Bu özel bir gayretle değil kendiliğinden oldu. Soyut düşünceye yeni yeni âşinâ olduğum demlerden sonra şiirle düşünme ve kavrama daha belirgin bir hâl aldı. Ve fikretmenin metafizik merhaleye evrildiği zamanlardan bugüne değin de illânın (Şuara suresi, 227) ötesinde yaşayan şâirlere ve eserlerine hep gıpta ettim. Onlara hep gıpta ile yaklaştım.

Şiirle böylesine hemhâl olmak şiir yazmayı da beraberinde getirdi. Lise ve üniversite yıllarında bazı şiirler karaladım. Karaladım ama şiirin ne kadar zor olduğunu, nasıl rafine bir işçilik gerektirdiğini, hakîki şiirin neredeyse insanın bütün zamanını aldığı biliyordum. Tabiatımda var olan mükemmeliyetçilik tutkusu da şiirle uğraşmamı bir hayli zorlaştırıyordu.

İki Zıt Dünya

Şiir ikliminde serâzat yaşamaya çalışırken nasip bizi başka bir alana çekti. Üniversiteye: Akademi dünyasıyla şiir dünyası bir birine ne kadar da zıttı. Akademik hayata adım atan insanın orada bir merhale kat edebilmesi için bütün melekelerini aklın emrine vermesi gerekiyordu. Şiir hayatı ise öyle değildi. Şiir adına kalıcı bir eser bırakabilmek için kişinin kendini duyguların dalgalanışına bırakması lazımdı. Biri düzenli ve disiplinli bir yaşayışı şart koyuyor, diğeri ise derin okumalar eşliğinde ilham perilerinin geliş gidişlerine bağlı olarak ihtizazlar içerisinde bir ömür feda etmeyi gerekli kılıyordu.

Bilim ve sanat ikileminde akademik hayat galip geldi ve şiire yer bırakmadı. Üniversite koridorlarında yapılması gerekenler belliydi. Sırasıyla şunlar

şunlar yapılacak, şu şu merhaleler aşılacaktı. Yapıldı ve aşıldı. Unvanlar bir bir alındı. Alındı ama bu arada şiir de kendini geriye çekmişti. Annemin ve babamın vefatı gibi özel anlarda kendiliğinden gelenler hâricinde şiir benim için bir Zümrüdüankâ olmuştu.

Yeniden Şiir

Şiir yeniden geldi. Takvimler 2010 yılını gösteriyordu. Aylardan Muharrem'di.

Ben şiiri bırakmıştım ama şiir beni bırakmamıştı. Tekrar geldi. Bundan dokuz yıl kadar önce matem ayında Hz. Hüseyin Efendimizin hüznü bir akşam vakti kalbimi kapladı. Hüzünlendim. Onun yalnızlığını ve uğradığı büyük kıyımı dile getiren "Belî Gül" isimli şiirim doğdu o günlerde. Hüseyinî yalnızlık beni kalbimden yakalayıp şiirin tam ortasına bırakmıştı. Adımın da bu işte bana yardımcı olduğunu düşünüyorum. Zira herkese isminden bir nasip vardır derler. Bize de Hüseyinî melâlden küçük bir nasip verildiğini yaşayarak öğrendim. Kendimi bildim bileli dıştan görülüp görülme de yüreğimde gam gözlerimde nem hiç eksik olmadı. Ben zaten şiirin neşvünemâ bulduğu sebepsiz hüznün ikliminde yaşamaktaydım hep. Hüzün hep vardı. Sonunda şiir de geldi.

Aynadan Doğan Şiirler

"Belî Gül"den sonra peş peşe ayna şiirleri doğmaya başladı. Hayat aynasından süzülen düşünceler gönül sayfasında mısralara ve şiirlere dönüşüp oradan beyaz kâğıtlara dökülüyordu. Bütün dünya edebiyatlarında bir mısra ile de olsa şiirlerinde ayna metaforuna yer vermeyen şâir yok gibidir. Pek çok şâir de kitaplarında müstakil bölüm teşkil edecek şekilde ayna şiirleri kaleme almışlardır. Ayna, şiir için vazgeçilmez sembollerin en önemlilerinden biridir desek yanlış olmaz. Hakikatle mecaz arasında zengin bir çağrışım dünyasına sâhip olan ayna imgesi şiir için elverişli bir zemindir. Bu sebeple ayna mazmunu/metaforu etrafında gerek dinî gerek lâdinî olsun hem Doğu hem Batı edebiyatlarında yüzyıllar içerisinde çok hacimli bir külliyyat oluşmuştur.

Ayna sembolü şiir için neredeyse sonsuz bir kaynak gibidir. Binlerce aynaya düşen binlerce sûret. Aynanın derûnunda aynı anda hem vardıklar hem yokturlar. Bu sûretler ayna karşısında duran şeylerin hem aynı gibidirler hem değildirler. Tıpkı su üzerinde varlığı da yokluğu da aynı anda gerçekleş-

şen kabarcıklar gibi. Tıpkı sahile çarpan dalgaların parçalanmasıyla havada savrulan damlalar/katreler gibi. O damlalar ki havada bir an beyaz katrecikler olarak doğup sonra denizin maviliklerinde kaybolurlar. Böyle sanırız. Kaybolduklarını zannederiz. Öyle değildir. Deryânın maviliklerinde, yâni aynanın sır(r)ında saklı dururlar. Vakti geldiğinde tekrar ortaya çıkmak üzere.

İlk Göz Ağrısı

Elinizdeki ilk şiir kitabım “Aynadan Geçen Şiirler”e gelince... Onun da bir hikâyesi var. Anlatmasam olmaz. Anlatalım: Yedi yıl kadar evveldi. Sivas’ın ârif zatlarından büyüğümüz Bıçakçı İbrahim Usta’nın küçük îmalâthânesine uğramıştım. Öğle arası dinlenme vaktiydi. Usta, gazete kâğıdıyla örtülmüş eski bir masa etrafına oturmuş dostlarıyla sohbet ediyordu. Aradaki boş bir sandalyeye yavaşça iliştim. İnce belli bardaklar tavşankanı çaylarla dolup boşalırken koyulaşan sohbet eşliğinde muhabbet demleniyordu sanki. Bir ara İbrahim Usta duvara raptedilmiş küçük dolabın tozlu çekmecesinden birkaç kâğıt çıkardı. Bu fersûdeleşmiş yapraklarda bazı şiirler vardı. Bunlar onun gençliğinde yazdığı manzûmelerdi. Aralarından bir tanesini seçip okudu. Şiirin ilk dörtlüğünde hemen dikkati çeken ana unsur ayna idi.

Bu şiirin ilk kıtası gönlüme değdiğinde içimde ayna mazmununu esas alarak bir şiir yazma arzusu belirdi. Gençliğimde yazdığım bir şiirimde ayna sembolüne yer vermiştim. Bu şiir ayna ile ilgili müstakil bir şiir değildi. Sâdece iki beyti ayna imgesinden yola çıkılarak kurulmuştu. Şimdi ise her beytinde ayna konusunun işlendiği bir şiir inşâ etme hevesindeydim. İbrahim Usta’nın o günkü sohbetinin bereketiyle olsa gerek kitabımızda kırkinci şiir olarak yer alan “Aynalarda Yaşamak” isimli şiirim birkaç gün içinde tamamlandı. Şiir bitse de onu doğuran heyecan bitmemişti. O heyecanla hemen İbrahim Usta’ya gelip okudum. Usta şiiri çok beğendi ve takdirini güzel cümlelerle dile getirdi. Ben de, “Keşke bu kalitede ayna şiirleri yazabilsem” dedim. “Daha ne yazacaksın, ayna ile ilgili her şeyi burada şiir diliyle anlatmışsın” dedi İbrahim Usta. Dilimden gayriihtiyârî “Allah’ın kelimeleri tükenmez” cümlesi dökülürdü. Her ne kadar böyle dedimse de ayna merkezli yeni bir şiir yazabileceğimi tahmin etmiyordum.

Duâların kabul olduğu icâbet vaktine rastlamış olmalı ki dört gün sonra, “Küntü kenzen mahfiyyen= Ben gizli bir hazine idim” hadîs-i kudsîsini işleyen bir ayna şiiri doğdu. Ayna metaforundan hareketle yazılabilecek şiirler ileriki yıllarda anlamlı bir bütün

oluşturacak sayıya ulaşabilirse, bunların başlangıç şiiri “Tecellî” olabilirdi. Bu şiir tasavvuf düşünce-sindeki tecellî nazariyesini konu alıyordu. Bilindiği gibi sûfiler kâinatın yaratılışına sebep olarak aşkı gösterirler. Çünkü Allâhü Teâlâ bu kudsî hadîste “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyi sevdim. Bu sebeple kâinatı yarattım.” buyuruyor. Sûfiler, “Bilinmeyi sevdim” ifâdesindeki “ahbebtü=sevdim” fiilinin kökü olan “hubb=sevgi” kelimesine dikkat çekerek Türkçemizdeki istemek fiiline Arap dilinde tekâbül edebilecek “irâde, taleb, temennî, emr” vb. gibi pek çok kelime varken Cenâbıhakk’ın “ahbebtü”yü tercih etmesini, varlığın meydana geliş sebebinin aşk olduğuna delil getirirler.

Ayna şiiri olarak vücut bulan ilk iki şiir üzerinde biraz tefekkür edince şunu gördüm: “Tecellî” başlıklı şiir, kâinatın var oluşunu, dolayısıyla insanın yaratılışını anlatmakta. “Aynalarda Yaşamak” ise sonunda yer alan, “Beni buralardan al beni buralardan al” mısraı ile insanın ferdi kıyâmetine işaret etmekte. En azından ben böyle düşündüm. Dünyanın ve insanın çeşitli hâllerine dâir ayna mazmunu/metaforu çevresinde şekillenen otuz sekiz şiir daha yazabilir, ilk iki şiirle birlikte kırk şiirden müteşekkil bir kitap hâline getirebilirim, bunun çok anlamlı olacağı düşüncesi sardı beni. “Tecellî” ve “Aynalarda Yaşamak” arasına yerleşen şiirlerle vücut bulacak eser, bir şiir kitabı olmanın ötesinde aynı zamanda insan-oglundun hikâyesini anlatan modern bir mesnevî olabilirdi. Bu düşüncem zaman içerisinde filizler vermeye başladı. Ayna şiirleri yedi yıllık bir zaman diliminde günü gelince birer birer kalbin mânevî ikliminden madde dünyasına âdeta sızdı. Bu yılın Temmuz ayında kaleme alınan kırkinci şiirle de tamamlandı. Bunlar arasında iki beytinde ayna konusu işlenen “Tutsak” isimli şiirim gençlik döneminde vücut bulmuştu ama gönlüme göre henüz kemâle ermemişti. Bu şiir yeniden ele alınıp bazı eklemeler ve çıkarmalarla tekrar düzenlendi ve bu son şekliyle kitaptaki yerini aldı.

Göge Çekilen Hümâ

Kitaptaki metinlerden biri serbest diğeri mensur şiir tarzında yazılan iki parça dışında kalan otuz sekiz şiir hece vezni ile kaleme alındı. Bunlardan bir tanesi hâriç diğeri yayımlanmadı. İlk defa bu kitapta okuyucu karşısına çıkıyor. Şiir şâirin gizli yarasıdır, başkasına kolay kolay açamaz. Kimi zaman kendisine bile... Ürkek ürkek derinden bir fısıltıyla itiraf etse de bu öyle sessiz bir konuşmadır ki can kulağıyla dinlemezse kendisi dahi duyamaz. İşte böyle bir hâletirûhiye içerisinde vücut buldu bu şiirler. Yüksek sesle söylesen kim duyacaktı ki!..

Hakikî şiirin Hümâ kuşu gibi yükseklerden seslendiği bu çorak iklimde kim duyabilirdi ki!.. Şiirin sâdece serbest şiir olarak algılandığı bir edebiyat anlayışı hüküm sürmekte ülkemizde. Türk edebiyatında serbest vezinle yazılan şiirlerin yüz yıllık geçmişi ya var ya yok. Hâlbuki Türk şiiri en az 1500 yıllık hece vezni geleneğine sâhip. Ayrıca 1000 yıllık bir aruz vezni geçmişi de var. Modern şiir adına eser veren şâirlerimiz bu köklü gelenekleri terk ettiler. Çok azı hâriç şiirin mısralardan meydana geldiğini unuttular. Ne mısra estetiği kaldı ne dil mûsikisi ne de konu bütünlüğü. Varsa yoksa bir imge. İmge diye sundukları örnekler de çoğunlukla mecâz-ı müptezel. İşin daha garibi bunun farkında da değiller. Anadolu'da bir söz vardır. Ot kökün üstünde durur. Kökü olmayan neyin üstünde durur, ona da muhâtapları cevap bulsun.

Lirik Şiir Ölmez

Elinizdeki kitapta yer alan şiirlerin hepsi de lirik şiirler. Günümüzde lirik şiir öldü diyorlar. Lirik şiir ölmez. Zîra lirik şiir kalbin şiiridir. Kalpsiz insan yaşayamayacağına göre insan var oldukça kalp de hep var olacaktır. Kalbin var olduğu yerde de lirik şiir varlığını her dâim devam ettirecektir. Bu şiirlerin sâhibi de tâlibi de kalbimdir. Onları kalbim yazdı, kalbim okudu, kalbim dinledi. Buna ilâveten bir de üç beş dostum. Onlar da daha dumanı üstüneyken bu şiirleri dinlediler, okudular, üzerinde düşünüp görüşlerini dile getirdiler. Bunlar eskilerin "sâhibü'l-keâm ve'l-kalem" dedikleri nâdir şahsiyetlerden... Konuştukları can kulağıyla dinlenmeye, yazdıkları gönül gözüyle okunmaya değer hakikî ve hakikatli dostlar. Sağ olsunlar. Var olsunlar. Kitabımız yayımlandıktan sonra bu şiirlerle hemhâl olacak okuyucu çıkar mı çıkmaz mı, bilemiyorum. Çıkarırsa bu elest meclisindeki tanışıklığımızdandır. Aynı candan yaratıldığımız gönül dostlarıyla dünyada da tanışmak isterim elbet. Bu mümkün olmazsa, şiirlerimle tanış olmanın tesellisi bana yeter. Kalbe dokunan şiir, yazanla okuyanı ebediyen tanış kılar. Burada da orada da...

Garaz Bir Ad İmiş

Bu kitapla, "Garaz bir ad imiş âlemde" diyen üstadım Fuzûlî'nin görüşüne uyararak bir ad bırakmak istedim. Bir gün, bir yerlerde bizi de anan bulunur elbet. Eğer şiirlerimle bu âlemde bir ad bırakabilirsem, ben adımın yerde değil göklerde anılmasını istedim. Göklerde, melekler katında anılmasını... Kısık bir sesle olsa da...

Şekilden Öze

"Aynadan Geçen Şiirler" kitabının kendine mahsus şekil husûsiyetleri de var. Evvelâ ilk bölüm üç şiirden meydana geliyor. Bu, kültürümüzdeki "üçler, yediler, kırklar" üçlemesinin ilkinde tekâbül etmekte. İkinci olarak bu kitap her bölümün içinden muhtevâyâ göre seçilen bir mısra ile ayrılmış yedi kısımdan oluşmakta. Kitabın bu yedi bölümüne de yediler diyelim. Kitap kırk şiirle okuyucuya sunulmakta. Bu kırk şiir de kırklar olsun. Bu küçük açıklamadan sonra "Aynadan Geçen Şiirler" için şöyle bir cümle kurulsa garip kaçmaz sanırım: Üçler yediler kırklar/ Bu kitapta cem oldular. Biz her ne kadar kırklara karışmasak da rûhumuzdan neşet eden şiirlerimiz bu şekil özelliği ile kırklara karıştı sayılabilir. Sembolik de olsa... Bu özelliklere ek olarak şunlar da söylenebilir: Geleneğimizde olduğu gibi kitabın ilk şiiri Tanrı ile alâkalı bir muhtevâ üzerine kurulmuştur. İkinci şiirimiz de naat olarak okunabilecek bir kıvama sâhip. Kasdım da buydu zaten. Kitaptaki son şiirin son iki mısrası da münâcat mâhiyetinde olup Tanrıya kavuşma isteğini dile getirmekte. Bir bütün olarak düşünüldüğünde, Allah'tan gelen her şeyin tekrar Allah'a dönüşü sembolik bir dille ifâde edilmekte. Bu da bilinsin istedim.

Hüsn-i Kisve-i Tab

Şimdi sıra bu küçük eserin eskilerin tâbiriyle "hüsn-i kisve-i tab'a" bürünmesine geldi. Nasıl bürünecek? Ülkemizde şiire pek kıymet verilmiyor. Şiir kitaplarına rağbet yok. Bu sebeple yayıncılar şiir kitabı basmak istemiyorlar. Bassalar bile bunlar teknik açıdan ikinci, üçüncü kalitede kitaplar oluyor. Biz istedik ki bu şiir kitabı hak ettiği güzellikte bir baskı ile okuyucu karşısına çıksın. Bu sebeple "Aynadan Geçen Şiirler"i kapağından dizgisine, bas-kısından kâğıdına kadar kendi imkânlarımızla en güzel şekilde okuyucuya sunmak istedik. Zîra şiir güzeldir ve onun güzel bir elbiseye bürünmesi en tabii hakkıdır.

Söz Bitmez

Ayna mazmunu etrafında söyleyecek sözümüz bitti mi, tam emin değilim. Gönlümüz şimdilik kırk şiirle bu konuyu tamamlamayı uygun buldu. Kim bilir, belki de ayna şiirleri daha serbest bir mecrâda daha farklı bir biçimde akar gider. İstemek ve çalışmak bizden tevfik Allah'tan. Bir önceki cümlede istemek ve çalışmak bizden dedim. Âşıklar arasında hatâ sayılan bir söz söyledim. Aslında her şey O'ndandır... Her şey O'ndan...

